

**Kúria
végzése**

Az ügy száma: Bfv.III.207/2018/9.

A határozat szintje: felülvizsgálat

A tanács tagjai: Dr. Kónya István, a tanács elnöke
Dr. Bartkó Levente, előadó bíró
Dr. Márki Zoltán, bíró

Az eljárás helye: Budapest

Az eljárás formája: tanácsülés

Az ülés napja: 2018. július 17.

Az ügy tárgya: garázdaság büntette és más bűncselekmények

Terhelt(ek): III. rendű

Első fok: Budapest Környéki Törvényszék, 12.Fk.4/2016/36.,
ítélet, tárgyalás,
2016. október 3.

Másodfok: Fővárosi Ítéltábla, 5.Fkf.62/2017/9., ítélet,
nyilvános ülés,
2017. június 30.

Az indítvány előterjesztője: a III. rendű terhelt védője

Az indítvány iránya: a terhelt javára

Rendelkező rész

A Kúria a garázdaság büntette és más bűncselekmények miatt az I. rendű terhelt és társai ellen folyamatban volt büntetőügyben a III. rendű terhelt védője által benyújtott felülvizsgálati indítványt elbírálv a Budapest Környéki Törvényszék mint fiataalkorúak bírósága 12.Fk.4/2016/36. számú, illetve a Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság 5.Fkf.62/2017/9. számú ítéletét a III. rendű terhelt tekintetében hatályában fenntartja.

A Kúria végzése ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye, s ebben az ügyben az indítvány előterjesztője, valamint azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

Indokolás

I.

- [1] A III. rendű terheltet a Budapest Környéki Törvényszék mint fiataalkorúak bírósága a 2016. október 3. napján kihirdetett 12.Fk.4/2016/36. számú ítéletével 2 rendbeli testi sértés büntette, melyből 1 rendbeli kísérlet [Btk. 164. § (1), (8) bekezdés I. fordulat] miatt halmazati büntetésül 4 év 8 hónap börtönben végrehajtandó szabadságvesztésre és 5 év közügyektől eltiltásra ítélte azzal, hogy a büntetés kétharmad részének kitöltését követő napon bocsátható feltételes szabadságra. Elrendelte továbbá a Dabasi Járásbíróság 5.B.510/2012/2. számú, illetve a Budapest Környéki Törvényszék 1.Bf.178/2013/12. számú határozatával kiszabott 1 év börtönbüntetés végrehajtását.
- [2] A Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság a 2017. június 30. napján meghozott 5.Fkf.62/2017/9. számú ítéletével az elsőfokú ítéletet megváltoztatta és a III. rendű terhelt befejezett testi épség elleni cselekményét emberölés büntette kísérletének [Btk. 160. § (1) bekezdés] minősítette, és a szabadságvesztés, valamint a közügyektől eltiltás tartamát egyaránt 6 évre súlyosította, egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.

II.

- [3] A bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen a III. rendű terhelt védője terjesztett elő felülvizsgálati indítványt az 1998. évi XIX. törvény (korábbi Be.) 416. § (1) bekezdés a) és b) pontjára hivatkozva, de tartalma szerint a korábbi Be. 416. § (1) bekezdés c) pontjára is alapítottnan.
- [4] Indokai szerint a vád kiterjesztése törvénysértő volt figyelemmel arra, hogy a III. rendű terhelttel szemben a Pest Megyei Főügyészség az életveszélyt okozó testi sértés büntette miatti nyomozást jogos védelem címén már megszüntette, és az eljárást áttette a hatáskörrel és illetékességgel rendelkező járási ügyészséghez. Ezzel összefüggésben törvénysértőnek tartotta a bíróság határozatát a súlyosabb minősülés lehetőségének megállapítására vonatkozóan, és az ügy áttételét magasabb hatáskörű bírósághoz. Kifejtette továbbá, hogy a vád módosítására az eljárás olyan késői szakaszában került sor, amely a terhelt védekezéshez való jogának csorbulását eredményezte. Sérelmezte, hogy a törvénysértő vádkiterjesztés folytán az eredeti vádban írt tényállás alapvetően megváltozott a III. rendű terhelt cselekvése tekintetében.
- [5] A III. rendű terhelt bűnösségének megállapítása törvénysértő, mivel büntethetőséget kizáró ok állt fenn, amit a bíróság téves értelmezés folytán nem állapított meg. Elsősorban arra hivatkozott, hogy a tanúvallomások, illetve a terhelti vallomás a tényállásban megállapítottaktól eltérően azt igazolják, hogy nem a III. rendű

terhelt kezdeményezte a vitát, az eseménysor alatt mindvégig védekezett, a megtámadásához az I. rendű terhelt váratlanul csatlakozott. Ekként a kölcsönös tettelegesség mellett is megállapítható a jogos védelem a III. rendű terhelt javára, mivel a II. rendű terhelthez - előzetesen fel nem ismerhetően - további támadó személy, az I. rendű terhelt csatlakozott, emiatt került hátrányba, az erőviszonyok megváltoztak.

- [6] Ezen túlmenően a védő arra is hivatkozott, hogy tévedett a másodfokú bíróság az emberölés büntette kísérletének megállapításakor, és ebből fakadóan törvénysértő büntetést szabott ki. Álláspontja szerint az alanyi és tárgyi tényezőket vizsgálva a III. rendű terhelt ölési szándékára nem lehet következtetni.
- [7] Továbbá a III. rendű terhelt okkal tarthatott a vele szembeni támadás folytatásától, így a félelemtől, illetve felindulástól olyan tudatszűkült állapotba került, mely következtében, ha időbelileg esetleg túl is lépte volna a jogos védelem körét, felmerül a bűncselekmény másként minősítése.
- [8] Kifogásolta az indokolási kötelezettség megsértését is.
- [9] Mindezek alapján elsődlegesen az ítélet megváltoztatását és a büntetés enyhítését kérte, másodlagosan hatályon kívül helyezésre tett indítványt, új eljárás lefolytatása érdekében.
- [10] A Legfőbb Ügyészség Fk.BF.208/2018. számú, illetve Fk.BF.208/2018/2. számú átiratában a felülvizsgálati indítványt részben törvényben kizártnak, részben alaptalannak tartotta. Kifejtette, hogy a vád törvényességét a vádemelést megelőző szakasz esetleges hiányosságai nem érintik, a törvényes vád követelménye nem a vádelőkészítés, hanem a benyújtott vád alapján vizsgálandó. Ehhez képest a benyújtott vád a törvényességéhez megkövetelt valamennyi törvényi feltételnek megfelelt.
- [11] Az ügyész a váddal az eljárás befejezéséig szabadon rendelkezik, így azt a tárgyalás eredményéhez képest az ügydöntő határozathozatalt megelőző tanácsülésig módosíthatja. A vád módosításának feltételeit a korábbi Be. 310. § (1) bekezdése tartalmazza, a módosításnak a eredeti vád keretei között kell maradnia, a vád tárgyává tett és azokkal összefüggő tények vonatkozásában kerülhet rá sor. A vádmódosítással a tettazonosság követelménye nem sérült.
- [12] Eljárásjogi tévedésnek tartotta az indítványnak a vád tárgyává tett cselekmény vádirati minősítéstől eltérő súlyosabb minősülésének megállapításával kapcsolatos törvénysértésre hivatkozást. Ez ugyanis a korábbi Be. 270. § (1) bekezdésében foglalt rendelkezésen alapult, így nincs szó arról, hogy a bíróság vádlói funkciót gyakorolt volna.
- [13] Kifejtette, hogy az indítvány a jogos védelmi helyzet meglétének alátámasztására érdemben értékelhető jogi érveket nem hozott fel, hanem a törvényi tilalom ellenére kizárólag az irányadó tényállást támadta az egyes tanúvallomásokat, a terhelt védekezését előtérbe helyezve. A bizonyítékok eltérő értékelésére alapítottan vitatta a jogkövetkeztetéseket. Az irányadó tényállás azonban nem rögzít

olyan tényeket, amelyek alapot adhatnának a jogos védelmi helyzet fennállására vonatkozó jogkövetkeztetés levonására.

- [14] Ezen túlmenően a törvénysértő minősítésre hivatkozás sem megalapozott, az irányadó tényállás alapján ugyanis a III. rendű terhelt II. rendű terhelt sérelmére elkövetett cselekménye az emberölés büntette kísérletének megállapítására volt alkalmas.
- [15] Kifejtette, hogy az erős felindulásban elkövetett emberölés büntette kísérletére történő utalás sem megalapozott. Ez következik abból, hogy a III. rendű terhelt nem volt jogos védelmi helyzetben sem, de az erős felindulásban elkövetett emberölés büntettének tényállási elemei sem valósultak meg.
- [16] Mindezek alapján indítványozta, hogy a Kúria a megtámadott határozatokat a III. rendű terhelt tekintetében hatályában tartsa fenn.

III.

- [17] A Kúria a felülvizsgálati indítványt a 2017. évi XC. törvény (Be.) 660. § (1) bekezdése szerint tanácsülésen bírálta el.
- [18] A felülvizsgálati indítvány nem alapos.
- [19] A felülvizsgálat rendkívüli jogorvoslat, a Be. 648. §-a valamennyi felülvizsgálati okra kiterjedően rögzíti, miszerint felülvizsgálatnak csak a bíróság jogerős ügyszövege ellen van helye és kizárólag a Be. 648. § a)-c) pontjában megjelölt anyagi és eljárásjogi okokra hivatkozással vehető igénybe, a felülvizsgálati okok törvényi köre nem bővíthető.
- [20] A törvényi feltételeknek megfelelő [a Be. 649. § (1) bekezdésében felsorolt] törvényes ok a felülvizsgálatra, ha a bíróság a büntető anyagi jog szabályainak megsértésével állapította meg a terhelt bűnösségét [Be. 649. § (1) bekezdés a) pont aa) alpont], vagy ha a bűncselekmény törvénysértő minősítése miatt, illetve a Btk. más szabályainak megsértésével [Be. 649. § (1) bekezdés b) pont ba) alpont] szabott ki törvénysértő büntetést. A felülvizsgálatot lehetővé tevő eljárási szabálysértéseket a törvény kimerítően sorolja fel [Be. 649. § (2) bekezdés a)-d) pont].
- [21] A felülvizsgálati okok törvényi köre nem bővíthető, ezért a kívül eső anyagi vagy eljárásjogi kérdések közömbösek.
- [22] A Be. 659. § (1) bekezdése alapján a bizonyítékok ismételt és eltérő értékelésének, valamint bizonyítás felvételének nincs helye, a felülvizsgálati indítvány elbírálásakor a jogerős ügyszövege határozatban megállapított tényállás az irányadó.
- [23] Ez azt jelenti, hogy felülvizsgálatban a tényállás megalapozottsága, a bizonyítékok mikénti mérlegelése nem vitatható. A jogkövetkeztetések - így a bűnösség vagy a jogi minősítés megállapításának - helyessége kizárólag az irányadó tényállás alapulvételével vizsgálható.
- [24] A védő hivatkozott a törvényes vád hiányára, azonban a Be. 649. § (2) bekezdés a)-d) pontjai, azaz a felülvizsgálatot lehetővé tevő

eljárási szabálysértések között a törvényes vád hiányában történő eljárás nem szerepel, ekként e részében a felülvizsgálat törvényben kizárt.

- [25] Megjegyzi a Kúria, hogy a korábbi Be. 2. §-ában foglalt törvényes vádnak az ügyben benyújtott, majd módosított vád mindenben megfelelt, az ügyész a korábbi Be. 310. § (1) bekezdése alapján a vád tárgyává tett, és azokkal összefüggő tények tekintetében, amennyiben úgy ítélte meg, hogy a terhelt más bűncselekményben (is) bűnös, mint amely miatt vádat emelt ellene, a 321. § (1) bekezdése szerinti tanácsülésig a vádat megváltoztathatta. Az ügyészi vádmódosítás a tettazonosság keretei között történt, azon túl nem lépett.
- [26] Ezen túlmenően a bíróság a korábbi Be. 270. § (1) bekezdése szerint járt el, amikor megállapította, hogy a vád tárgyává tett cselekmény a vádirati minősítéstől eltérően hogyan minősülhet, és ennek következtében határozott az ügy áttételéről. A büntetőeljárási törvény rendelkezéseinek megfelelő eljárás felülvizsgálati okot nem alapoz meg.
- [27] A nyomozás, továbbá a vádelőkészítés során elkövetett esetleges eljárás szabálysértések felülvizsgálati okot ugyancsak nem képeznek, a hivatkozott ügyészi megszüntető határozat alaki jogerővel bír, ahhoz anyagi jogerő hatás (res iudicata) nem fűződik. Az pedig fel sem merült, hogy a vádat nem az arra jogosult emelte.
- [28] Nem képez felülvizsgálati okot az indokolási kötelezettség megsértésére történő hivatkozás sem.
- [29] A Be. 649. § (1) bekezdés a) pont aa) alpontja alapján felülvizsgálatnak akkor van helye, ha a bíróság a büntető anyagi jog szabályainak megsértésével állapította meg a terhelt bűnösségét.
- [30] A védő büntethetőséget kizáró okra, jogos védelemre hivatkozott az indítványában.
- [31] A Btk. 22. § (1) bekezdése szerint „nem büntetendő az a cselekmény, amely a saját, illetve más vagy mások személye, javai vagy a közérdek ellen intézett, illetve ezeket közvetlenül fenyegető jogtalan támadás elhárításához szükséges”.
- [32] Ellenben a védő a III. rendű terhelt törvénysértő elítélése kapcsán a jogos védelemre vonatkozó eltérő anyagi jogi álláspontját az indítványban részletezettek szerint alapvetően az ítéleti tényállástól eltérve a terhelti védekezésben foglaltakra, illetve ehhez képest a tanúvallomások eltérő értékelésére alapította.
- [33] E körben az indítvány indokai szerint a bíróságok bizonyítékértékelő, mérlegelő tevékenységét támadta.
- [34] A bizonyítékok vitatott értékelése alapján felülvizsgálati eljárásban nincs lehetőség a bűnösség támadására. A védő felülvizsgálati indítványa ezért ezen részében törvényben kizárt.
- [35] Ehhez képest a jogerős ítéleti tényállás szerint a III. rendű terhelt, valamint az I. rendű és II. rendű terhelt között meglévő

haragos viszony talaján, a III. rendű és II. rendű terhelt kölcsönös szóváltását követően - amelyhez csatlakozott az I. rendű terhelt is -, a III. rendű terhelt provokatív magatartása váltotta ki az ezt követő konfliktust, amikor is a III. rendű terhelt azt a fenyegető kijelentést tette az I. rendű és II. rendű terheltnek, hogy „innen ma nem mentek el”.

- [36] A II. rendű terhelt erre maga is reagált, majd a kölcsönös kihívás után verekedésbe bocsátkoztak egymással, mindketten bántalmazva egymást. E verekedésbe kapcsolódott be rövid idő elteltével az I. rendű terhelt a testvére, a II. rendű terhelt oldalán, amely miatt az I. rendű és II. rendű terhelt fölénybe került a III. rendű terhelttel szemben.
- [37] Ezt követően döntött a III. rendű terhelt a kése elővétele mellett, miközben már kívülálló személy megkísérelte szétválasztani őket, és a II. rendű terheltet el is rántotta.
- [38] A következetes ítélkezési gyakorlat szerint a kölcsönös kihívás elfogadása következtében a verekedésbe bocsátkozó elkövetők egyaránt a jogtalanság talaján állnak, következésképpen a jogos védelem megállapítása bármelyikük javára kizárt.
- [39] Valóban alaposan vizsgálni kell harmadik személy beavatkozása esetén, hogy a kölcsönös tettelegesség során az addigi erőviszonyok miként változnak meg, ugyanis, ha az egyik félhez utóbb - előzetesen fel nem ismerhetően - további támadó személy csatlakozik, az emiatt hátrányba kerülő fél javára a jogos védelem megállapítása nem zárható ki.
- [40] A Kúria e tekintetben is egyetértett az ítélőtábla alapos indokolásával, ugyanis a III. rendű terhelt számára már a cselekmény, a szóváltás kezdetétől (sőt a nem közvetlen előzmények alapján is) egyértelműen előzetesen felismerhető volt, hogy a II. rendű terhelt oldalán a jelenlévő testvére, az I. rendű terhelt is be fog avatkozni, nem csupán a verbális, hanem a fizikai konfliktusba is.
- [41] Az irányadó tényállás mindezt tényszerűen és részletesen tartalmazza, azaz a III. rendű terhelt számára az I. rendű terhelt közbeavatkozása nem teremtett olyan új, az erőviszonyok megváltozása miatti hátrányos helyzetet, ami ne lett volna előre felismerhető.
- [42] Ekként jogos védelmi helyzet nem állt fenn, a felülvizsgálati indítvány e körben nem alapos.
- [43] Következésképpen nem lehetett alapos a védőnek a jogos védelemből, illetve annak túllépéséből kiinduló azon álláspontja sem, mely a menthető felindulásra, tudatszűkült állapotra, azaz az erős felindulásban elkövetett emberölés büntette kísérletének megállapíthatóságára utalt.
- [44] Mindemellett az alábbiakra mutat rá a Kúria.
- [45] Az erős felindulásban elkövetett emberölés büntetettét az követi el, aki mást méltányolható okból származó erős felindulásban megöl.
- [46] Az ölési cselekmények általában indulati cselekmények, így az

indulat hatása alatti elkövetés még nem alapozza meg a privilegizált bűncselekmény megállapítását.

- [47] Az erős felindulásban elkövetés megállapításához az indulat éplélektani alapon kialakult olyan magas foka szükséges, amely következtében az elkövető belső egyensúlya megbomlik, elveszíti az önkontrollt, tudatszűkült állapotba kerül.
- [48] A III. rendű terhelt irányadó tényállás szerinti magatartása azonban mindezt nélkülözte. A cselekménye ugyan indulati volt, de a körülményeknek megfelelő, azokhoz igazodó, adekvát magatartás volt, amely kifejezetten tudatosságot tükrözött. A III. rendű terhelt ugyanis az I. rendű terhelttel szemben már használt kést, a jobb kezében, alkarján feltolva, rejtve tartva közeledett a II. rendű terhelthez, ekként lényegében orvul, és akkor szúrta meg többször az eszköztelen II. rendű terheltet, amikor az már felhagyott a cselekményével. Ezt követően pedig úgy tett, mintha a kést eldobná.
- [49] Ezen túlmenően az erős felindulást kiváltó oknak az elkövetőn kívüli külső oknak kell lennie és egyben erkölcsileg méltányolhatónak is.
- [50] Amennyiben viszont az elkövető maga hozza létre az indulatot (felindulást) kiváltó okot, az általa véghezvitt vagy megkísérelt ölési cselekmény kapcsán nincs alap a privilegizált élet elleni cselekmény megállapítására, erkölcsileg pedig nyilvánvalóan nem méltányolható az elkövető saját bűnös magatartása.
- [51] A Be. 649. § (1) bekezdés b) pont ba) alpont alapján felülvizsgálatnak van helye, ha a bíróság a bűncselekmény törvénysértő minősítése miatt, illetőleg a Btk. más szabályának megsértésével szabott ki törvénysértő büntetést.
- [52] Az indítvány szerint a III. rendű terhelt II. rendű terhelt sérelmére megvalósított cselekménye nem emberölés büntette kísérletének, hanem életveszélyt okozó testi sértés büntettének minősül.
- [53] Ezzel szemben azonban a másodfokú bíróság az irányadó tényállás alapján törvényesen minősítette a III. rendű terhelt ezen cselekményét emberölés büntette kísérletének.
- [54] A III. rendű terhelt cselekményének egységes értékelésére vonatkozó védői érvekkel szemben - amelyek jelentős részt eltérő ténybeliségen alapulnak - a másodfokú bíróság helytálló jogi indokolással választotta külön az I. rendű terhelt, majd a II. rendű terhelt sérelmére elkövetett cselekményeket. A valóban folyamatos cselekmény egyes rész-cselekményei ugyanis a büntetőjogi értékelésüket tekintve két jól elkülöníthető részre tagolódtak. Ekként annak ellenére, hogy rövid idő alatt lezajszódott eseménysorról van szó, mégis térben és időben elkülönült a két cselekmény, amit nyilvánvalóvá éppen a használt eszköz azonossága melletti eltérő eszközhasználat módja tett.
- [55] Eszerint a III. rendű terhelt a II. rendű terhelttel szemben az élet kioltására alkalmas eszközt, kést használt, életfontosságú szerveket többször (háromszor) támadva, mindhárom esetben kifejezett szúró mozdulattal, legalább közepes erővel, aminek

következtében az eszköz mélyen behatolt a II. rendű terhelt testébe, úgy, hogy szemből egyszer szívtájékon és kétszer hason szúrta a II. rendű terheltet, ráadásul tette mindezt orvul támadva. E ténybeliség mellett nem kétséges, hogy a III. rendű terhelt cselekménye legalább eshetőlegesen szándékkal elkövetett emberölés büntette kísérleteként minősítendő. Ráadásul a III. rendű terhelt cselekménye következtében a II. rendű terhelten életmentő műtétet kellett végrehajtani, melynek során klinikai halál állapotába is került.

- [56] Megjegyzi továbbá a Kúria, hogy az emberölés büntette kísérletének megállapításához nem szükséges a bántalmazást megelőző ölési szándék megléte, azaz a sértett megölésének előzetes elhatározása. A cselekmény végrehajtása során kialakuló rögtönös szándék ugyanúgy megalapozza az élet elleni bűncselekmény megállapítását, mint az előzetesen meglévő ölési szándék.
- [57] A cselekmény végrehajtása során kialakult rögtönös ölési szándék megállapítására az irányadó tényállásban írt elkövetési magatartás, körülmények kétségekívül alapot adtak.
- [58] Ekként a III. rendű terheltnek a II. rendű terhelt sérelmére elkövetett cselekményének élet elleni bűncselekményként minősítése törvényes, a helyes minősítéshez kapcsolódó törvényi keretek között kiszabott büntetés pedig nem törvénysértő. A kiszabott büntetés megfelel a büntető anyagi jog szabályainak, így ezen felülvizsgálati okból sincs lehetőség a jogerős határozat megváltoztatására.
- [59] Fentiekre tekintettel a Kúria - miután nem észlelt olyan eljárási szabálysértést sem, amelynek vizsgálatára a Be. 659. § (6) bekezdése alapján hivatalból köteles - a felülvizsgálati indítványnak nem adott helyt és a Be. 662. § (1) bekezdés a) pontja alapján a megtámadott határozatokat a III. rendű terhelt tekintetében hatályában fenntartotta.

IV.

- [60] A Kúria határozata elleni fellebbezést a Be. 653. § (1) bekezdése értelmében, figyelemmel a Be. 617. §-ára, a Be. 614. § (2) bekezdése, a felülvizsgálatot pedig a Be. 650. § (1) bekezdés b) pontja zárja ki.
- [61] A Be. 652. § (6) bekezdése szerint minden jogosult csak egy ízben nyújthat be felülvizsgálati indítványt, kivéve ha az újabb felülvizsgálati indítvány benyújtása a Be. 649. § (3)-(5) bekezdésén alapul. A Be. 652. § (7) bekezdése pedig úgy rendelkezik, hogy felülvizsgálati indítvány ugyanazon tartalommal csak egyszer nyújtható be. Az ugyanazon jogosult által ismételten előterjesztett, illetve az azonos tartalommal ismételten előterjesztett indítványt a Kúria érdemi indokolás nélkül elutasíthatja [Be. 656. § (4) bekezdés].

Budapest, 2018. július 17.

Dr. Kónya István s.k. a tanács elnöke, Dr. Bartkó Levente s.k. előadó
bíró, Dr. Márki Zoltán s.k. bíró

A kiadmány hiteléül:

tisztviselő
BÉ